

Hudební talent jsem po otci nepodědil

S Richardem Seemannem o tom, jak prožíval válku, proč neodjel jako zpravodaj do Bonnu a co zdědil po svém tatínkovi

PETR ZÍDEK

V roce 1939 vaši rodiče uvažovali o tom, že vás pošlou do Anglie jedním z „Wintonových vlaků“. Proč z toho nakonec sešlo?

Už si to přesně nepamatuji. Hlavní roli asi sehrálo to, že mě moje maminka nechtěla pustit. Do Anglie jsme předem posílali nějaké věci, ale jakmile v září 1939 vypukla válka, tak to skončilo.

Jak si vybavujete svého otce?

Vím, že mě měl velmi rád. Když jsem později pracoval v rozhlasu, měl jsem tam jednoho spolupracovníka, který tatínka znal z třicátých let. Vypravoval mi, jak se mnou tatínek pořád chlubil a ustavičně kolegům ukazoval nějaké moje fotografie, až si z něj kvůli tomu dělali legraci.

Vzpomínáte si na jeho zatčení v prosinci 1941?

Pamatuji si, že jsem přišel ze školy a matka mi otřesená řekla, co se stalo. Když věšela prádlo na půdě, přišli příslušníci Gestapa a otce zatkli. Zároveň sebrali z bytu nějaké věci, třeba rádio.

Richard Seemann (1933) působil v letech 1951–1969 v redakci zahraničního vysílání Československého rozhlasu, odkud byl vyhozen v rámci normalizačních čistek. V letech 1970–1975 pracoval jako kotelník ve vinohradské nemocnici a poté až do roku 1989 jako prodavač v železářství. V roce 1989 se vrátil do rozhlasu jako šéfredaktor domácího vysílání a v letech 1991–1992 byl jeho ústředním ředitelem. V letech 1997–2008 působil v Radě Českého rozhlasu a pět let zastával funkci jejího předsedy.

Richard Seemann

Foto: Přemysl Fialka

Jak jste prožíval zbytek války? Pociťoval jste nějak, že jste byl podle Norimberských zákonů tzv. míšencem prvního stupně a hrozila vám perzekuce z rasových důvodů?

Tlak jsem samozřejmě cítil. V deseti letech jsem se musel dostavit k evidenci s tím, že ve čtrnácti budu deportován do koncentračního tábora. Válka naštěstí skončila dříve. Byl jsem na svůj věk hodně vysoký,

takže v květnu 1945 jsem u nás na Vinohradech pomáhal stavět barikády a roznášel jsem povstalcům jídlo; to mi ještě nebylo dvanáct.

Zažil jste na barikádách i nějaké boje?

Na náměstí Jiřího z Lobkovic byl ve škole německý lazaret a tam se bojovalo. Když potom německá armáda ustupovala, nešla po tehdejší Schwerinově třídě (dnes Vinohradské - pozn. autora), protože tam byly největší barikády, ale Slezskou a Korunní. Pak se pamatuji, jak se rychle uvolňovaly barikády, aby mohla projet Rudá armáda. Jako dítě si člověk nebezpečí vůbec neuvědomuje, netuší, co by se mohlo stát.

Maminka se vás nesnažila zadržet doma?

Nechápu, jak nás s kamarády rodiče mohli pustit ven. Už během únoro- vého a březnového náletu na Prahu jsme běhali mezi hořícími domy. V březnu jsme se šli dokonce podívat do Vysočan, kde jsme chtěli vlézt do jednoho kráteru, ale naštěstí nás zadržel nějaký člověk, který na nás křičel, že je tam nevybuchlá bomba.

A do konce války jste mohl normálně chodit do školy?

Ano, židovští míšenci nesměli do vyšších škol, ale já jsem chodil do základní školy. Ale od února, kdy začaly nálety, se už do školy nechodilo. Což bylo štěstí, protože náš školní kryt dostal zásah, a dokonce až někdy kolem roku 1970, kdy tam začali stavět novou budovu, se zjistilo, že tam zahynulo několik lidí.

Když vám bylo čtrnáct a půl, přišel únor 1948. Jak jste ho prožíval?

V tom věku jsem to tak nevnímal. Pamatuji si, jak před ústředím národně-socialistické strany na náměstí Republiky hlídkovali příslušníci SNB.

Na počátku padesátých let jste vstoupil do komunistické strany. Co vás k tomu vedlo?

Když jsem nastoupil do redakce

Manželé Seemannovi se synem Richardem kolem roku 1937

Foto: archiv Richarda Seemanna

rozhlasu, pracovali tam lidé, kteří ve straně většinou byli, a ti mě přesvědčili. Bylo mi osmnáct let a žádnou výhodu jsem z toho neměl.

Vnímal jste antisemitismus, který v komunistické straně latentně existoval a vyplul na povrch během procesu se Slánským?

V zahraničním vysílání, kde jsem působil, byli většinou lidé, které tam někdo odsunul, často Židé a zároveň členové strany. Naším ředitelem byl Bedřich Geminder a působil tam také André Simone - Otto Katz. Oba skončili se Slánským na šibenici. Katz byl poslední, koho zatkli. Ještě předtím jsem se ho ptal, co se to děje. A on povídá: *No víš, mladý soudruhu, v mezinárodním dělnickém hnutí se dějí divné věci.*

Věřil jste těm obviněním?

My jsme měli tu výhodu, že jsme měli k dispozici zahraniční tisk. Bylo to pro nás celé velmi podivné. Mluvil jsem s lidmi, kteří byli přímo v soudní síni, a ptal jsem se jich, zda se opravdu ke všemu takhle přiznávají. *Ano*, říkali mi. Nikdo si nedovedl představit to, co víme dnes - jak se celý ten proces připravoval.

Když jsem pak šel na vojnu, odveleli mě k Pohraniční stráž, ale na hranicích jsem nikdy nebyl, působil jsem na nějakém jejich učilišti na zámku v Kolodějích. Tam mi jeden příslušník ukázal podzemní cely, kde byli ti lidé z politických procesů zavření. To mi stačilo, abych pochopil. Bylo to v letech 1954-1955, kdy už začínali nějaké odsouzené z procesů propouštět.

V roce 1966 jste měl být vyslán jako zpravodaj rozhlasu do Bonnu, ale protože jste odmítl spolupráci s rozvědkou, sešlo z toho.

Tehdejší šéf Redakce mezinárodního života Milan Weiner mi řekl: *Už máš všechno schválené, tak to jen půjdeš podepsat a pojedes.* Ale když jsem mu odpověděl, že nic nepodepíšu, poslali tam někoho jiného. Už na vojně mi zřejmě ve slabší chvíli jeden člověk od kontrarozvědky řekl, abych si s nimi nic nezačínal, nebral si od nich ani cigaretu, protože tím to zavazování začíná. To bylo velké ponaučení. Kolega Luboš Dobrovský to udělal podobně, nepodepsal, a tak ho nakonec poslali do Moskvy, kam žádné podpisy nechtěli.

Po okupaci v roce 1968 jste se podílel na utajeném vysílání rozhlasu.

Jedenadvacátého srpna ve dvě hodiny ráno mi volali z rozhlasu, ať se tam ihned dostavím. Měl jsem to kousek. Když Sověti obsadili budovu, přesunuli jsme se do Nuslí, do vilky, odkud ilegálně vysílali italští komunisté. Šlo o stanici Itálie B neboli Oggi in Italia, která předstírala, že sídlí v Itálii, i když italská vláda samozřejmě dobře věděla, že tomu tak není, a často proti tomu protestovala. A odtamtud jsme vysílali každých patnáct minut do zahraničí zprávy o tom, co se u nás děje. Trvalo to asi týden a pak jsme se vrátili do zrušeného rozhlasu.

Když vás z rozhlasu na počátku normalizace vyhodili, šel jste pracovat do kotelny vinohradské nemocnice. Proč právě tam?

Byla to náhoda. V rozhlasu jsem měl jakožto zástupce šéfredaktora zahraničního vysílání sekretářku, jejíž manžel pracoval jako lékař právě ve vinohradské nemocnici. Nabídl mi tam práci v rozvozu jídel. Když jsem se šel domluvit s náměstkem, pověděl mi: *Pane redaktore, vy budete rozvázet jídlo? To je pod vaši úroveň! Půjdete do kotelny, k tomu potřebujete státní zkoušky, to je odborná práce.* Tak jsem se stal kvalifikovaným topičem. To se mi pak hodilo, když jsem nastoupil do železářství.

Proč právě do železářství?

Moje manželka pracovala jako účetní u podniku Domácí potřeby, a tak mi to nabídli. Musel jsem se vyučit na prodavače. Dělal jsem to do roku 1989, nejdříve za pultem a později jsem mohl i nakupovat zboží.

Když jste se po revoluci stal ředitelem Československého rozhlasu, co na tom bylo nejtěžší?

Zařídít, aby všechno fungovalo. V revoluční době se vždycky objeví

Portrét svého otce má Richard Seemann v pracovně

Foto: Přemysl Fialka

spousta lidí, kteří touží po funkcích. Nebylo to tedy jednoduché. Můj předchůdce František Pavlíček se s nimi musel doslova „rvát“.

Váš otec byl průkopníkem rozhlasového vysílání a vy jste se stal ředitelem rozhlasu. Byla to podle vás náhoda?

Čirá náhoda. Snad jen, že jsem po něm zdědil nějaké redaktorské schopnosti... Baví mě psát. Ale hudební talent jsem po něm nezískal. Přestože mě na klavír učil mistr Miloslav Kabeláč, nebavilo mě to. Ale přeskočilo to na mé potomky – dcera hraje na klavír a můj vnuk Šimon Holý pracuje na Radiu Wave a skládá filmovou hudbu.

pd